

Ann-Mari
Leinonen

SUOMALAIS- TAISTELIJANA UKRAINASSA

WSOY

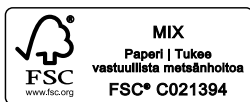
Ann-Mari Leinonen

**SUOMALAIS-
TAISTELIJANA
UKRAINASSA**

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

HELSINKI

Tämän kirjan kirjoittamiseen on saatu tukea
WSOY:n kirjallisuussäätiöltä ja Suomen Tietokirjailijat ry:ltä.

Yksityisyyden suojaamiseksi
joitakin nimiä ja yksityiskohtia on muutettu.

© ANN-MARI LEINONEN JA WSOY 2024
ISBN 978-951-0-49748-7
PAINETTU EU:SSA

Mutulle

Sisällys

1. Verenperintö	13
2. Hopeakolikko kertoo kohtalon	25
3. Javoriv	35
4. Verikaste	47
5. »Näet sitten»	59
6. Kellarin vangit	67
7. Reiät luotiliivissä	77
8. Panttivankeja ja lämmintä syliä	89
9. Kuolema perheessä	101
10. Treffit kahvilassa	115
11. Timanttisilmä	125
12. Sählinkiä ja sometähteyttä	141
13. Ui tai huku	151
14. »Isi on kotona»	159
15. Autovaras	169
16. »Teidän takianne en itseäni tapata»	187
17. Tervetuloa sirkukseen	195
18. Kenen leipää syöt...	201
19. »Elämällänne ei ole merkitystä»	215
20. Eräpäivä	229
21. Sissielämää	235
Jälkisanat	245

Kiovan esikaupunkialue, hylätyn talon kellari, maaliskuu 2022

Venäläisten keskitys on kestänyt kauan. Bratstvo-pataljoonan alainen Team Bakershop -joukkueemme on istunut jo tunteja hylätyn talon hämärässä kellarissa. Jos sulkisi korvansa ympäröivältä sodan pauhulta, voisi kuvitella olevansa minkä tahansa itäeurooppalaisen talon kellarissa puhumassa niitä näitä ystäviensä kanssa. Todellisuudesta muistuttavat kuitenkin myös vatsaa hädin tuskin lämmittävä Naton MRE-ruoka ja väsyneiden taistelijoiden löyhy.

Yhtäkkiä puhelin värisee taskussani. Kaivan sen esiin ja huomaan entisen puolisoni soittavan videopuhelua kaukaa koti-Suomesta. Kysyn joukkueenjohtajalta lupaa vastata puheluun kertomatta kuitenkaan, kuka soittaa. Ennen kuin vastaan, siistin hieman mudan tahrimia kasvojani. Ukrainalainen muta on sellaista, että se löytää tiensä aivan joka paikkaan. Erään tehtävän jälkeen olen löytänyt sitä jopa kalsareistani.

»Moi», sanon painettuani vihreää luuria ja nostettuani puhelimen kasvojeni eteen. Yritän kääntää näytön niin, ettei muita sotilaita näkyisi. Puhelimen näytölle ilmestyy tuttu vaaleanpunainen huone. Entinen puolisoni soittaa tyttäremme huoneesta, ja hänen kasvonsa ovat kiukun kovettamat.

»Moi, sori, että soitan, mutta täällä on tilanne päällä. Tämä yksi ei suostu millään menemään pesulle», hän sanoo ja kääntää puhelimen kohti yhteistä lastamme. Kun näen tyttäreni,

kasvoni sulavat hymyyn. Minun rakas tyttöni, minun pirpanani. »Pirpana, mitäs sinä siellä kiukuttelet», kysyn. Tyttäreni tuijottaa minua ruudulta suu tiukkana juovana. »Sanoin, että nyt soitetaan sitten isille, kun ei kerran totella», ex-puolisoni sanoo käännettyään puhelimen itseensä.

Huokaisen syvään. Istun kiovalaisen lähiön kellarissa keskellä sotaa ja joudun täältä asti komentamaan lastani. »Nyt pitää totella äitiä, kun isi on työmatkalla», sanon mahdollisimman vakuuttavasti. Kolmivuotias tyttäreni katsoo minua silmät suurina. Nähdessään kasvoni puhelimen näytöllä hän yrittää selvästi saada muotoiltua lauseita. Huomaan, että hän taistelee itkua vastaan. Hänellä on ikävä isiä.

»Isilläkin on ikävä sinua», sanon ja lähetän lentosuukon. »Mutta nyt pitää olla kiltisti ja totella äitiä.» Pirpana ottaa pienillä käsillään suukon kiinni ja painaa sormet huuliaan vasten. Olen pakahtua ikävään. »Isi lukee iltasadun», tyttäreni pyytää. »Isi voi lukea iltasadun, mutta mene ensiksi äidin kanssa ilta-pesulle», vastaan hänelle.

Tyttö nousee reippaasti sängystä ja marssii äitinsä kanssa kylpyhuoneeseen. Hampaita pestessään hän varmistaa tämän tästä, että olen yhä puhelimen ruudulla. Toivon vimmatusti, ettei seuraavien minuuttien aikana kuuluisi sodan ääniä.

»Onko hampaat pesty?» kysyn, kun kylpyhuoneessa alkaa näyttää valmiilta. »Isi lukee nyt iltasadun.» Ex-puolisoni virittelee kameran niin, että näen lukea kirjaa suoraan puhelimen ruudulta. Pirpana haluaa kuulla sadun Prinsessa Ruususesta. Tilanteessa on jotain surullisen kaunista. Olen keskellä loputonta hävitystä ja kuolemaa suojelemassa juuri oman tyttäreni kaltaisia pienokaisia hyökkääjiltä, mutta nyt pysähdyn lukemaan hänelle iltasatua.

»Ja niin Prinsessa Ruusunen ja kuninkaanpoika saivat elää elämänsä onnellisena loppuun asti. Sen pituinen se», päättän sadun hetken kuluttua. Ex-puolisoni nostaa puhelimen ja näyttää tytön uneliaita kasvoja. Pirpana ei ole vielä nukah-
tanut, mutta lähellä se on. »Hyvää yötä. Isi rakastaa sinua», sanon puhelimeen. »Isi on rakas», kuuluu vaimea ääni toisesta päästä.

1. LUKU

Verenperintö

VALO siivilöityy mustien verhojen takaa ja värjää pienen yksiön omituisella kalman värillään. On aikainen aamu espoolaisessa kerrostalolähiössä. Ilmassa leijailee pölyhiukkasten lisäksi vieno lemu, joka on peräisin sohvalta raajat levällään makaa-vasta mustasta dobermannista. Edellisenä iltana syöty herkku ei ole sopinut sen herkälle vatsalle, mutta Vuhla, jonka nimi juontuu ukrainan kielen hiiltä tarkoittavasta sanasta *vuhlets*, on toistaiseksi antanut minun nukkua. Yhtäkkiä hätkähdän puhelimen soittoääneen. Puhelimeni on öisin asetuksella, joka päästää läpi vain läheisimpien soitot. Näytöllä vilkkuu teksti Mama.

Kaiuttimesta kuuluu hätääntynyt ääni: »Nyt se on alkanut. Venäjä on hyökännyt. Sisko soitti Irpinistä ja sanoi, että venäläiset erikoisjoukot ovat laskeutuneet läheiselle lentokentälle.

Ukrainankielisten sanojen sisäistämiseen menee hetki. Sota. Alkanut. Yritän sulatella kuulemaani ja väitän vastaan: »Eikä ole, valehtelet. Vasta eilenhän me puhuttiin, ettet usko sodan alkavan. Kaikesta huolimatta venäläiset ovat veljeskansaa, eivätkä ne hyökkää omiaan vastaan.»

Äidin hengitys on kiihtynyt, ja hänen hermostuneisuutensa puskee luurista läpi. »Olin väärässä, mutta totta se on. Älä kuitenkaan panikoi.» Äiti yrittää selvästi rauhoitella minun lisäksi myös itseään. Hän on vain minuutteja aiemmin herännyt siskonsa soittoon ja heidän molempien pahimpaan painajaiseen. Tätä hetkeä on pelätty perheessä jo viikkoja, mutta laajemman sodan alkamiseen ei silti naiivisti ole uskottu. Tai ei ole haluttu uskoa, sillä totuus on liian rankka. Sodan uhka on kuitenkin leijunut ilmassa siitä lähtien, kun Venäjä aloitti massiiviset sotaharjoitukset rajan tuntumassa. Silloin äidin sydänalaa työntyi pelko mahdollisesti koittavasta sodasta. Mitä jos hän joutuisi lähettämään sotaan oman poikansa? Tulisiko hänen omasta lapsestaan yksi niistä suvun miehistä, jotka eivät koskaan palanneet takaisin kotiin.

»Soitan kohta takaisin», sanon ja suljen puhelimen.

Äidin lauseet saivat minunkin pulssini kohoamaan. Jumputus kaikuu pääkopassani ja tunnen, kuinka veri kohisee suonisani. Ulkoa kuuluu kolinaa, kun roskakuskit tyhjentävät jätesäiliöitä. Mietin, mitä nyt. Samassa tajuan, että on aika ennen tätä ja aika tämän jälkeen. Elämä ennen sotaa ja elämä sodassa – ja toivon mukaan myös elämä sodan jälkeen. Vuhla nostaa päänsä ja katsoo minua kysyvästi. Vasta nyt havahdun ilmassa leijuvaan hajuun.

»Oletko paskonut täällä koko yön? Onko pikkuisella masu kipeänä?» kysyn koiraltani ja yritän siirtää ajatukseni pois äidin sanoista. Kun keskittyy elämän perusasioihin, kuten pian koittavaan koirankakkojen siivoamiseen, ei tarvitse ajatella sellaista pientä yksityiskohtaa kuin sodan keskelle joutuneita sukulaisiaan. Vuhla tassuttelee luokseni ja painaa lämpimän kirsunsa jalkaani vasten ja hyppää viereeni sängylle. Silittelen hellästi sen mustaa, kiiltävää turkkia ja yritän samalla jäsenellä

ajatuksiani. Jokainen silytys on kuin meditaatiota, joka vähitellen avaa mieleni kerää. Minun täytyy uskaltaa kohdata omat ajatukseni.

Jatkan kuitenkin normaaleja rutiineja kuten minä tahansa aamuna. Vuhlan yölliset jäljet siivottuani puen vaatteet ylleni, vedän lenkkarit jalkaan ja lähdän viemään Vuhlaa ulos. Kerrostalo on vielä hiljainen kävellessäni koirani vetämänä kaksi kerrosta alaspäin. Astun ulos nihkeään aamuun. Yöllä on satanut isoja märkiä rättejä, ja lämpötila on plussan puolella. Kaikkialla näyttää harmaalta ja likaiselta, mikä sopii hyvin levottomaan olotilaani. Seison koirani vierellä sen haistellessa maassa olevia uusia hajuja. Vuhla ei pidä mitään kiirettä vaan nauttii elämäänsä tässä ja nyt.

Avaan puhelimeni ja menen iltapäivälehdden sivuille, josta silmilleni hyppää valtavankokoinen otsikko: »VENÄJÄ HYÖKKÄÄ UKRAINAAN». Se on siis totta. Äidin sanat pitävät paikkansa. Lähdän nopeasti takaisin sisälle, harpon portaat ylös kolme askelmaa kerrallaan ja kotiin päästyäni avaan television. Uutiset vyöryvät päälleni niin suomalaisista kuin ulkomaisista lähteistä.

Russia Launches Invasion of Ukraine. Russia Attacks Ukraine. Russia Launches Invasion as Putin Declares War to »Demilitarize» Neighbor. Venäjä hyökkää etelästä ja pohjoisesta. Ensimmäiset kuolonuhrit raportoitu. Venäjän joukkoja rajan yli useassa kohdassa, tulituksessa kuollut ainakin seitsemän ihmistä. »Harkittu sota», Putin on valinnut verenvuodatuksen. Niinistö Venäjän hyökkäyksestä Ukraina: »Nyt on vasta nähty alkusoitto.»

Minulla on Ukrainassa paljon sukua. Tätejä ja enoja on äidin puolelta yli kymmenen. Jokaisella heistä on lapsia, osalla jopa lapsenlapsia. Sen lisäksi tulevat vielä pikkuserkut, joten olen tällä hetkellä huolissani kymmenistä ihmisistä. Suurin osa

heistä asuu itäisessä Ukrainassa, muutama aivan rajan tuntumassa. Suvussa ei ole monta miestä, joten naiset ja lapset ovat huomattavan uhan alaisia. Olen aina tykännyt lukea sotakirjallisuutta ja tiedän, mikä siviilien kohdalla on yksi tehokkaimista sodankäynnin välineistä. Alan pelätä, että joku tädeistäni tai serkuistani joutuu kohtaamaan naisen pahimman kauhun, teon, jota kutsutaan myös murhaksi, josta jää eloon. Seksuaalinen väkivalta on julminta mahdollista siviileihin kohdistuvaa sotarikollisuutta. Sanomattakin on selvää, että se on kielletty kansainvälisissä laeissa, mutta milloin Venäjä on niitä noudattanut. Ei koskaan, joten tuskin tässäkin sodassa. Tiedän venäläisten raiskanneen ja kiduttaneen naisia ja lapsia jokaisessa maailman kolkassa, jossa he ovat sotineet. On naiivia ajatella, ettei niin tapahtuisi myös Ukrainassa.

Ukrainassa on sama kellonaika kuin Suomessa, ja tiedän sukulaisten olevan hereillä, vaikka aamu vasta sarastaakin. Otan puhelimen käteeni ja soitan läpi jokaisen tätini kysyäkseeni, ovatko he kunnossa ja mikä siellä on tilanne. He ovat kaikki šokissa ja kertovat minulle lomaantuneella äänellä, ettei kukaan ole oikein osannut odottaa hyökkäystä. Ei, vaikka he menettivät isoisänsä eli minun isoisoisäni toisessa maailmansodassa.

Ajatukset sinkoilevat päässäni. Yritän tarrata niihin, mutta tunnen olevani karusellissa, joka kiihdyttää vauhtiaan kierros kierrokselta. Ainoa ajatus, josta saan kiinni, on että elämäni on muuttunut lopullisesti. En enää koskaan kokisi samalla tavalla niitä tunteita, joita olen tuntenut 26 vuoden ajan – sydämen räjäyttävää riemua tai lamaannuttavaa ahdistusta, joka sai minut aikoinaan miettimään jopa pahinta vaihtoehtoa. Tiedän, että tulevaisuudessa tunnen kaiken toisin, niin hyvässä kuin pahassa. Putin on resetoanut elämäni.

Sukumme miesten veri on kastellut mustan kullan maata jo viiden sukupolven ajan, kun Ukrainan kansa on taistellut omasta olemassaolostaan. Sain Arttu-nimen isoisäni Artemin mukaan, joka taisteli »banderoissa», toisen maailmansodan aikaisissa nationalisteissa. Hän oli oman tiensä kulkija, aivan kuten minäkin olen aina ollut. Myös ulkoisesti olemme kuulemma kuin kaksi marjaa, luonteesta puhumattakaan.

Banderat olivat kansamme kapinallisia, jotka eivät kumarrelleet ketään. Lopulta he eivät kumarrelleet enää edes toisiaan, vaan ryhmittymä jakautui – osittain naisten vuoksi. Rytmittymän johtaja Stepan Bandera ei hyväksynyt sitä, että osa hänen miehistään oli naimisissa juutalaisnaisten kanssa, kun taas nämä eivät hyväksyneet vaimojensa perheiden kohtaamaa vihaa ja juutalaisten kansanmurhaa.

Isoisäni valitsi sen puolen, jossa rakkautta ei rajoitettu, vaan sen annettiin asettua sinne, missä sen oli hyvä olla. Olihan hänenkin vaimonsa ulkomailta Ukraina saapunut punapäinen islantilainen. Parin rakkaus oli niin vahvaa tekoa, että aikakauden tapojen vastaisesti Artem otti jopa vaimonsa sukunimen. Isoisäni oli ylpeä metsästäjä ja sisimmiltään romantikko, jonka elämä kuitenkin päättyi aivan liian aikaisin taistelussa saksalaisia vastaan.

Ukraina oli tuolloin osa suurta ja mahtavaa Neuvostoliittoa. Kun tsaarinajan Venäjä oli romahtanut ja Romanovit ammuttu jekaterinburgilaisen talon kellariin, oli maa taistellut itsensä vuonna 1918 itsenäiseksi Ukrainan kansantasavallaksi. Isoveljen varjo oli kuitenkin jatkuvasti läsnä, ja jo seuraavana vuonna neuvostomieliset bolševikit julistivat maan Ukrainan sosialistiseksi neuvostotasavallaksi. Lopullisesti Ukraina liitettiin Neuvostoliittoon vain muutama vuosi itsenäistymisen jälkeen vuonna 1922.

Stalinin noustua valtaan Ukrainaa alettiin kurittaa kovalla kädellä, kun sitä yritettiin pakkoteollistaa rankoin seurauksin. Kollektivisoinnin seurauksena Ukrainassa koitti vuosina 1932–33 *holodomor* eli suuri nälänhätä, jonka aikana jopa 14 miljoonaa ukrainalaista kuoli nälkään. Jo ennestään kurjuudessa eläneen kansan rivejä harvennettiin entisestään toisen maailmansodan aikana, jolloin miljoonat nuoret ukrainalaismiehet menettivät henkensä. *He kuolivat, jotta muilla olisi mahdollisuus elää*. Kuinka tutuksi tuo lause tulisikaan seuraavien kuukausien aikana myös omassa elämässäni.

Ukraina itsenäistyi uudelleen vuonna 1991, kun Neuvostoliitto hajosi Gorbatšovin perestroikan seurauksena. Koitti yli 20 vuotta kestänyt rauhan ja rakkauden aika, kunnes Venäjä hyökkäsi Krimille vuonna 2014. Artemin jälkeläinen, perheiden nelikymppinen enoni puki ylleen univormun ja lähti rintamalle. Hän on taistellut maansa ja sukumme puolesta jo kahdeksan vuoden ajan.

Sydämeeni tulee jostain viesti, että nyt on minun vuoroni lähteä. Jokin kutsuu minua siihen työhön, joka on esi-isieni toimesta minuun koodattu. Hetkessä minulle on täysin selvää, että minun on lähdeävä puolustamaan sukuni verta. Olen yksinkertainen mies, joka ajattelee asioista yksinkertaisesti. Olen mies, joten tehtäväni on suojella sukuni lapsia, koska he eivät itse siihen pysty. He ovat samaa lihaa ja verta kuin minä, ja jos voin pelastaa heidät omalla hengelläni, se on loppujen lopuksi pieni hinta. Tajuan olevani valmis kuolemaan sukumme jokaisen naisen ja lapsen puolesta. Jos voin suoda heille mahdollisuuden elää normaalisti sitten joskus sodan jälkeen, olen täyttänyt tehtäväni tässä elämässä. Sanokoon kuka mitä tahansa, minun on tartuttava aseeseen.

Mitähän helvettiä tässä pitää nyt tehdä, mietin samalla, kun selaan nettiä sydän jyskyttäen. Etsin tietoa hyökkäyksestä niin venäläisiltä, ukrainalaisilta kuin suomalaisilta sivustoilta. Pelko puristaa rintaani, sillä tiedän, että Venäjällä on maailman toiseksi suurin armeija, kun taas Ukrainalla ei ole minäkäänlaista valmiutta sotaan. Pelkään, että Venäjän joukot tulevat puolustuksesta läpi vain muutamien tuntien, enintään päivien aikana. Kun Venäjä näyttää mahtinsa, jäljelle jää vain raiskattuja lapsia ja naisia, kidutettuja ja tapettuja miehiä sekä savuavia raunioita.

Päivät kuluvat nopeasti asioita hoitaessani, mutta silti aika tuntuu matelevan. Haluaisin jo lähteä. En ole kertonut suunnitelmistani vielä kenellekään, sillä en ole selvittänyt itsellenikään, miten asiat käytännössä hoidan. Olen päivittäin yhteydessä Kiovassa asuvaan tätiini, ja päivä päivältä hänen sanansa muuttuvat surullisemmaksi. Sota hivuttautuu jatkuvasti lähemmäs, ja pommit räjähtelevät entistä kovempaa. Sieluni on levoton, ja pystyn hädin tuskin syömään ja juomaan kunnolla. Eräänä päivänä en saa yhteyttä tätiini, ja mietin heti, ovatko venäläiset jo saavuttaneet hänen kotikylänsä. Tuo epävarmuuden ja pelon tunne on minulle kuin käsky lähteä niin nopeasti kuin mahdollista.

Lopulta saan metrossa olleen tätini kiinni. »Oletko kunnossa? Ovatko venäläiset jo saavuttaneet Kiovan?» Tätini kuulostaa pelokkaalta. »He eivät vielä ole täällä, mutta minua pelottaa. En tiedä, kuinka kauan pystyn enää asumaan täällä.»

Helmikuun 27. on lopulta päivä, joka ratkaisee kaiken. Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi ilmoittaa ulkomaalaisten vapaaehtoisten olevan tervetulleita taistelemaan Venäjää vastaan. Vain kolme päivää aiemmin tuo entinen tv-tähti oli

lausunut historiaan jäävät sanat: »En tarvitse kyytiä, tarvit-
sen ammuksia». Hänen lausahduksensa määrätti koko kansa-
kunnan taistelutahdon. Emme luovuta, emme nöyryy Venä-
jän edessä. Emme ole koskaan nöyrtyneet, emmekä nöyryy
nytkään.

Muutamaa päivää myöhemmin seison oven takana ja pai-
nan ovikelloa. Kuulen, kuinka pienet jalat juoksevat kohti
ovea. »Isi tulee, isi tulee!» kantautuu huuto oven takaa. Oven
avauduttua pienet kädet tarraavat välittömästi jalkoihini. »Isi,
ota syliin», tyttäreni pyytää. Nostan tytön lattialta ja suuko-
tan häntä poskelle. Kikatus kaikuu rappukäytävässä. Sydämeni
muljahtaa, kun mietin, että nämä saattavat olla viimeisiä kika-
tuksia, joita hänen suustaan kuulen. Pirpana ei hellitä otetta
kaulastani, ja yritän riisua takkia yhdellä kädellä. Aikani rim-
puiltuani saan lopulta keploteltua takin päältäni. Pienet kädet
pitävät edelleen tiukasti minusta kiinni. »No niin, mennään-
hän nyt. Isillä on äidille asiaa.»

Istun keittiön pöydän ääreen ja yritän löytää oikeita sanoja.
Katson edessäni istuvaa naista, joka on synnyttänyt minulle tyt-
tären. Naista, jonka kanssa olen viettänyt yli seitsemän vuotta
elämästäni. Naista, jonka olin luullut näyttävän minulle, mitä
rakkaus on, mutta jonka kanssa yhteiselo oli kaikkea muuta
kuin mitä olin odottanut. Jos joku kysyisi minulta, kadunko
suhdettamme, vastaisin kieltävästi. Jos minulta kysyttäisiin,
kadunko seitsemää hukkaan heitettyä vuotta, vastaisin myön-
tävästi. Tai sainhan minä häneltä pirpanan, ihanan, voima-
kastahtoisen pienen tytön. Tytön, jonka myötä viimein opin,
mitä pyyteetön rakkaus on. En nimittäin ollut koskaan aiem-
min tiennyt, mitä rakkaus todella tarkoittaa, sillä lapsuudessani
en kokenut olevani rakastettu. Rakastan tyttärtäni enemmän
kuin mitään muuta. Suhde hänen äitinsä kanssa päättyi vain

muutama kuukausi syntymän jälkeen, mutta olemme onneksi pysyneet hyvissä väleissä lapsemme takia.

Isken uutiset tiskiinkin ilman mitään lämmittelyä: »Mä lähdän Ukrainaankin.» »Mitä?» ex-puolisoni kysyy hämmentyneenä. »Niin, lähdän sinne sotimaan. Mun on pakko mennä. En voi vaan olla täällä Suomessa ja odottaa. Olen päätökseni tehnyt, turha yrittää puhua ympäri.»

Yllätyksekseni hänen silmänsä täyttyvät kyynelistä. Suhteemme aikana tunteet eivät näytelleet suurtakaan roolia, ja erityisesti minä piilottelin monesti heikkouttani, sillä ajattelin, että miehen pitää olla mies eikä mikään itkupilli. Vaikka suhteemme oli monessa mielessä ongelmallinen, oli siinä kuitenkin myös paljon hyvää.

»Kyllä minä ymmärrän, että haluat lähteä. Luonteeksi on sellainen, että mentävä on.» Sydämessäni läikähtää. Ex-puolisoni tuntee minut niin hyvin, ettei hän halua asettua poikkitelein. Näen taas pitkästä aikaa sen tytön, joka vei sydämeni ollessani vielä teinipoika, enkä halua alkaa riidellä pirpanasta, lähdöstä tai mistään muustakaan. »Olin jo yhteydessä Ukrainan Suomen-suurlähetystöön ja lähetin paperit sinne. Kerroin, ettei minulla ole mitään armeijataustaa, mutta olen käynyt maanpuolustuskursseja. Sain sieltä jo vastauksen, että voin mennä sotimaan. Joten nyt mä sitten lähdän.» »Saako sinne siis lähteä ihan kuka tahansa?» ex-puolisoni ihmettelee. »Ei se nyt ihan niin mene, että sinne vaan lähdetään», selitän hänelle. »Lähetystö tarkistaa jokaisen taustan, eli ei sinne ketään rikollisia päästetä.» Tämä tosin osoittautuu myöhemmin vääräksi tiedoksi, kun tapaan rintamalla entisiä ja nykyisiä moottori-pyöräjengiläisiä ja muita tuomittuja rikollisia.

Olen vuotta aiemmin perustanut firman, joka on vienyt kaiken aikani rahoistani puhumattakaan. Toisinaan työpäivät

ovat venyneet yli kahdeksantoistatuntisiksi, mutta minulle ei ole jäänyt koko hommasta käteen muuta kuin suunnaton väsymys. Tiedän, että firma on pantava lihoiksi vielä ennen lähtöä, sillä en halua, että minulle jää Suomeen mitään työhön liittyviä velvollisuuksia. Tuttu alihankkija on jo kuukausien ajan vihjailut kiinnostuksesta ostaa firmani, joten päätän soittaa hänelle saman tien. En selitä asiaa sen tarkemmin, kerron vain olevani valmis kauppoihin, jos häntä vielä kiinnostaa. Luurin toisesta päästä kantautuu syvä hämmästyneisyys, mutta hetken mietinnän jälkeen hän ehdottaa kauppvoja.

Myyn samaan syssyyn myös kaikki työkaluni 7 000 eurolla. Rahaa tärkeämpää minulle on kuitenkin vapaus seurata kohtaloani ja katsoa sitä silmästä silmään. Myyn kaiken, mikä irti lähtee: autonrenkaat, huonekalut ynnä muut. Myyn kaiken, koska en ole tulossa takaisin. Tiedän, että olen lähdössä yhdensuuntaiselle matkalle. Saan lopulta kokoon yhteensä lähes 16 000 euroa, joista parilla tonnilla ostan taisteluvarusteet.

Sanon äidille lähteväni tekemään humanitaarista työtä. Se on hyvä vale, koska Ukrainaan virtaa apua kaikkialta maailmasta, ja ukrainaa osaavana olen varmasti tervetullut lisäapu hädän keskellä. Onhan sekin parempi kuin kyyhöttää kotona sohvaa nurkassa tekemättä mitään. Ehkä mama aavistaa jotain, ehkä ei, mutta en toistaiseksi jää miettimään sitä sen enempää. En kerro lähdöstäni edes ystäväilleni, koska en halua kuunnella puheita siitä, ettei sinne nyt kannattaisi lähteä. En tarvitse huomiota enkä mitään muutakaan ylimääräistä, sillä minulla on jo valmiiksi paha olla. Vaikka vereni kiskoo minua kohti Ukrainaa, on sydämeni särkynyt pirpanan vuoksi.

Haluan viettää viimeiset hetket Suomessa hänen kanssaan. Katselen haikeana, kuinka hän kaikesta täysin tietämättömänä leikkii innoissaan Vuhlan kanssa. Hän on perintöni tähän

maailmaan, hän jää jälkeeni jatkamaan sukumme verilinjaa. Katson hänen tuikkiviin silmiinsä tietäen, että en ehkä näe niitä enää koskaan. Rutistan tytön syliini ja painan kasvoni vasten hänen hiuksiaan muistaakseni hänen tuoksunsa ikuisesti. Toivon, että kuoleman hetkellä tämä tuoksu ja nuo silmät ovat viimeinen muistoni tästä elämästä.

»Joukkuetoverit ottavat minusta
myöhemmin valokuvan muistoksi.
Kuvasta katsoo siloposkinen
perheenisä, jonka silmissä on
kylmä katse mutta jonka kasvoilta
näkyvät jotain peruuttamatonta.
Vaikka en sitä siinä hetkessä vielä
ymmärräkään, jotain on mennyt
lopullisesti rikki. Kuukausia
myöhemmin kuolleiden miesten kasvot
vainoavat minua unissa ja joskus
valveillakin. Tappaminen ei tapahdu
jälkiä jättämättä.»

